

Gerçek bir dedektif öyküsü;

Yıl 1992, mevsim sonbahardı. Arizona'nın Lahey kenti yakınında bir ağacın altında bir kadın cesedi bulundu. Tabii ki kaçınılmaz soru da soruldu: Katil kim?

Dedektifler önce ceset üzerinde ve çevresinde bulunan kanıtları özenle topladılar. Bu kanıtlar özel laboratuvarlara getirildi. Ancak ilk değerlendirmelerde bunlar arasında kesin bir ipucuna rastlanmadı. Bununla birlikte, dedektifler bu olayı aydınlatmada kararlıydı. Kadının arkadaşlarından onu tanıyanlardan ve onunla bağlantısı olan çok sayıda insandan çeşitli bilgiler topladılar. Bu bilgiler, kısa süre içinde yeniden titiz ve yoğun bir değerlendirmeden geçirildi. Bu değerlendirmeler sonucunda, cinayetle ilgili hâlâ kesin bir kanıt bulunamamıştı. Ancak, özenle yapılan elemeler sonunda cinayette birinci derece zanlı sayılı yalnızca birkaç kişiye indi.

Dedektifler, birinci derece zanlılardan birisinin kullandığı arabasını da didik didik aramış, arasında bulunan bütün kıl, tüy, deri döküntüsü, kan lekesi ve benzeri örnekleri toplamıştı. Ne var ki özenle toplanan ve değerlendirilen bu örneklerin dedektiflere doğrudan hiçbir yardımı olmadı. Ancak, aracın kasasından toplanan örnekler arasında bir şey daha vardı: Palover de denilen bir ağaç türünün birkaç adet tohumu. Bu ağaç türünün tohumları normal olarak çok küçük yapılıydı ve aracın arkasındaki küçük yarık ve çatlaklara girip orada kalmışlardı.

Dedektifler başlangıçta bu tohumları pek önemsemediler. Ancak dedektiflerden biri, Arizona Üniversitesi'nde Profesör Tim'in laboratuvarında bitkilerin DNA parmak izi arşivi yapıldığını duymuştu. Bu tohumların ait olduğu ağacında DNA parmak izi olamaz mıydı? Bu parmak izine dayanarak, tohumlar aracın gittiği yerler hakkında bilgi verilebilirdi. Dedektif, doğru zamanda, doğru yerde doğru soruyu sormuştu.

Bu tohumlar sayesinde, cinayetin sırrı çözülebilirdi, ama nasıl? Dedektifler cinayet yerinin yakınlarında bulunan 12 adet Palover de ağacından tohumlar topladılar. Her bir ağaca ait tohumları ayrı bir kutuya koydular ve her kutuya özel bir numara verip kodladılar. Bunlara ek olarak, Arizona'nın faklı yerlerinde yetişen 18 adet başka Palover de ağaçlarından da tohumlar toplayıp, onları da ağacına göre farklı kutulara yerleştirdiler ve numaraladılar. Nitekim laboratuvar analizleri tamamlandığında şunu gördüler: incelenen örnekler arasında sadece iki tanesinin DNA dizileri birbiriyle örtüşüyordu. Aracın kasasından toplanan tohum örnekleri ile cesedin bulunduğu yere yakın ağaç, tıpatıp aynı DNA parmak izni alma işlemi oldukça kolay bir işlemdir. DNA parmak izine gelince; kastedilen iz, DNA'nın tanıma dizileri denilen belirli parçacıklarının belirli teknik yöntemlerin uygulanmasından sonra, jel üzerinde ortaya çıkan görüntüsüdür.

DNA'nın yapısında alt birim olarak nükleotid denilen kimyasal bileşikler vardır. Bu alt birimler, çift sarmal olan DNA eksenini üzerinde arka arkaya dizilir, her bireyin DNA nükleotid dizilim sırası bireye özgüdür.